

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การประเมินโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปี 2540 จังหวัดน่าน

ชื่อผู้เขียน นายชิต ณะไชย

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ

อาจารย์ ประสาน ตั้งสิกบุตร

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ปี พ.ศ. 2540 ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อประเมินความจำเป็นของโครงการ 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการ โดยเฉพาะการบริหารและจัดการโครงการงบประมาณ กิจกรรม หน่วยงานรับผิดชอบ 3) เพื่อเป็นการวิเคราะห์การบรรลุเป้าหมายของโครงการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ และอบรมไปแล้วสามารถนำไปปฏิบัติต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการโดยตรงระดับอำเภอ จำนวน 3 คน และระดับจังหวัด จำนวน 3 คน และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาสาสมัครผู้นำชุมชน ที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างและแบบสอบถาม ชนิดแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า ส่วนการวิเคราะห์นั้นผู้ศึกษาใช้สถิติร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยฐานนิยม ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ค

1. ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีความจำเป็นในการจัดทำ โครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของอำเภอเมืองน่าน ส่วนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการมีความสามารถและความพร้อมในด้านบุคลากร แต่ยังมีปัญหาในด้านการขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และหน่วยงานอื่นมาสนับสนุน

3. ด้านกระบวนการ พบว่า มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการในระดับอำเภอและคณะกรรมการประสานงานโครงการในระดับจังหวัด มีการชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนทราบ แต่ในการอบรมยังมีการใช้สื่อไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และยังขาดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรงมาเป็นผู้ให้การอบรม และยังขาดกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติทั้งระหว่างการฝึกอบรมและหลังจากฝึกอบรมเสร็จสิ้น

4. ด้านผลผลิต พบว่า อาสาสมัครผู้นำชุมชน ที่ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับที่ดี ในส่วนของความคิดเห็นถึงปัญหา สิ่งแวดล้อมในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับรุนแรงมาก

ในด้านการปฏิบัติของอาสาสมัครผู้นำชุมชนนั้นส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการให้ความรู้กับประชาชน และสอดส่องดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชน และหากหน่วยงานราชการจะจัดทำโครงการรณรงค์และอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกส่วนใหญ่ยินดีเข้าร่วม แต่ไม่ยินดีให้บุคคลในครอบครัวเข้าร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมและเป็นอาสาสมัคร

จากผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่า มีความจำเป็นในการจัดให้มีโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้กับประชาชน โดยที่วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการดำเนินการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความพร้อมของในด้านบุคลากร แต่ยังขาดงบประมาณ และสื่อที่ใช้ในการดำเนินการ ยังขาดประสิทธิภาพ จึงทำให้การดำเนินการยังไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ต้องการให้อาสาสมัครมีการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Independent Study Title	The Evaluation of the Project Campaigning for the Natural Resources and Environmental Conservation under the 1997 Provincial Environment Management Plan in Nan Province		
Author	Mr. Chit Nachai		
M.A.	Man and Environment Management		
Examining Committee:	Assist. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Chairman	
	Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuwana	Member	
	Lecturer Prasarn Thangsikabuth	Member	

ABSTRACT

This research was the evaluation of the project campaigning for the natural resources and environment conservation in Muang District, Nan Province in 1997 under the 1997 Provincial Environment management Plan. There were three main objectives: 1) to evaluate the necessity of the project; 2) to evaluate its appropriateness in management budget, activities, and associated sectors; and 3) to examine its success whether it was successful in its objectives or not, and once there has been training would it be useful in implementation to the community or not.

This research used the CIPP evaluation model. The population was taken from officials at district level, liaison officials of provincial level, and the sample consisted of 50 voluntary leaders of the communities who had passed a training session under the project. Instruments used for collecting data were questionnaires, check list, and rating scale. The results of this research were as follows:

1. The campaign project to conserve natural resources and the environment of Muang Nan district had necessity in its existence. The goals of the project were appropriate and had feasibility in implementation.

2. Elementary factors were found that the responsible agencies were capable and ready in the field of personnel but still had problems such as a lack of funds, materials, and other relevant positions to support.

3. There was a committee formed to administer and manage the project at the district level, and a committee to coordinate the project at the provincial level. There was a clarification on the direction and process in the conservation of natural resources and environment to inform the community. However, in the training there was a lack of communication, and experts having the expertise to direct the training. There were no activities for the trainees to exercise throughout the training and after the training ended.

4. It was found that the voluntary leaders of the community, who had completed the training under the campaign project to conserve the environment, mostly had general knowledge and understanding about conservation of nature and the environment at an acceptable level. As for their ideas on the community environmental problems, most of them felt that they were serious.

As for implementation of the volunteers, most of them had participated in conservation of the environment in the community coordinating with government agencies in educating the community and taking care of the environment of the community. If the government offices were to set up a campaign to train about development in conservation to the environment, most of them would participate. but they would not allow their family members to be volunteers.

From the results of this study, there was a necessity to set up a campaign to conserve natural resources and the environment, and to develop a consciousness and understanding for the community, as the objectives of the project had suitability and feasibility in operation. The offices responsible were ready in personel but lacking of funds and communications. This made the development not reach some of their objectives, particularly to encourage the volunteers to gather into groups and conduct activities to conserve the environment and natural resources.